

Koning Willem Alexander spreekt Nederlands, koningin Maxima spreekt Spaans. Op deze manier voedt ons koningspaar de prinsesjes tweetalig op.

Maar op welke manieren kun je je kind eigenlijk tweetalig laten opgroeien? Moet één van de ouders de tweede taal perfect beheersen? En hoe zit het met op jonge leeftijd de Engels taal aanbieden op school of elders? Wat zijn de voordelen en wat zijn de nadelen? Een bron aan vragen en bij deze... een schat aan antwoorden!

Zeg: 'Yes! Oui! Si!' tegen tweetalig opgroeien!

Tweetalig opvoeden

Uit een enquête van de Nederlandse taalunie blijkt dat in 16 procent van de Nederlands en Vlaamse huishoudens tweetalig wordt gesproken. Omgerekend zijn dit ongeveer 3,5 miljoen mensen. Dit lijkt veel maar is relatief weinig vergeleken met een land als Suriname waar 90 procent meer dan één taal spreekt.

Wat zijn de voordelen van een tweetalige opvoeding?

- Op jonge leeftijd leren kinderen gemakkelijker een nieuwe taal dan wanneer ze tieners zijn. De taalgevoeligheid neemt vanaf het zevende jaar geleidelijk af en daarna wordt het dan ook veel moeilijker om een ander accent aan te leren.
- Tweetalige opvoeding zorgt voor een verhoogde hersencapaciteit;
- Het is bewezen dat hoe meer talen je leert, hoe beter je je moedertaal gaat spreken omdat je beter verbanden kunt leggen en meer taalinzicht ontwikkelt;
- Wanneer het kind met bijvoorbeeld de Duitse of Engelse taal opgroeit, heeft het een studievoorsprong op de middelbare school;
- De communicatie met familie in het buitenland verloopt beter;

Zijn er ook nadelen aan een tweetalige opvoeding?

Naast de meerwaarde die tweetaligheid kan bieden, kan een tweetalige opvoeding vaak leiden tot meer inspanning van de ouders. Wanneer de gezinsomstandigheden het niet toelaten om kinderen op een harmonieuze, stabiele en consequente manier twee talen aan te leren, kan dit leiden tot druk en stress bij het kind. Helaas moeten gezinnen die hun kinderen tweetalig opvoeden vaak opbotsen tegen de hardnekkige vooroordelen die in ons land rond tweetaligheid heersen.

Welke mogelijkheden zijn er om je kind tweetalig op te voeden?

opol-methode

Veel ouders kiezen voor OPOL methode. OPOL staat voor One Parent One Language. Het houdt in dat beide ouders een verschillende taal met het kind spreken. De vader spreekt bijvoorbeeld Engels met het kind en de moeder Nederlands. Voorwaarde is wel dat beide ouders de talen goed moeten beheersen zodat de communicatie goed kan verlopen. Het voordeel van deze methode is dat je voor het kind duidelijkheid schept. Hij weet wanneer hij de tweede taal spreekt. De kans op talen door elkaar halen wordt daardoor kleiner. >

Konstantsiya Chopivska-Schmidt is moeder van twee kinderen Stephanie (10 jaar) en George (7 jaar). Konstantsiya komt oorspronkelijk uit Rusland. Zij is zelf tweetalig opgevoed (Russisch en Oekraïens) en past de OPOL-methode toe bij haar kinderen.

'Ik spreek alleen Russisch met de kinderen en Vincent (hun vader) alleen Nederlands. Naast dat ik Russisch met de kinderen spreek, hebben de kinderen een tijd lang vier uur in de week op de Russische school in Amsterdam gezeten. Nu gaan we nog steeds door met Russisch onderwijs thuis. Van oorsprong ben ik docente Russische taal en literatuur. Het voordeel van het aanleren van een tweede taal vind ik dat je hun persoonlijkheid verrijkt. De kinderen ervaren nog een cultuur en taal in hun leven en gebruiken deze zo nodig. Nadelen zie ik eigenlijk niet. Mijn beide kinderen begrijpen, lezen en schrijven Russisch. Dat maakt mij ook trots. De omgeving reageert wisselend op het tweetalig opvoeden; van onbegrip tot bewondering. Ik raad andere ouders die overwegen hun kind een tweede taal aan te bieden dit zeker aan. Gewoon doen! Er is geen betere weg om je kind te verrijken!'

γεια σας

Beide ouders spreken een andere taal dan de omgeving

Deze methode is met name handig als één of beide ouders de eerste taal niet vloeiend beheerst. Het kind leert Nederlands op school en de tweede taal thuis. Het voordeel is dat je je als ouder in de thuissituatie op slechts één taal hoeft te richten. Een nadeel zou kunnen zijn dat een kind in verwarring kan komen wanneer hij in openbare situaties is.

Gulsum Bagseven (35 jaar) woont sinds haar geboorte in Nederland. Na enkele jaren in Istanbul te hebben gewerkt en gewoond, woont ze sinds ruim een jaar weer in Nederland met haar Turkse man en dochter Esil (3 jaar). Gulsum voedt haar dochter tweetalig op.

'Als kind ben ik tweetalig opgevoed door mijn ouders. Thuis sprak ik Turks en op school sprak ik Nederlands. Ik heb daar alleen maar voordelen van ondervonden. Ik denk dat het spreken van twee of meer talen de hersenen stimuleert. Om deze reden voeden wij onze dochter ook tweetalig op. Ik vind het belangrijk dat zij het Turks goed beheerst als moedertaal en hierbij het Nederlands en Engels ook goed leert. Mijn dochter is nu bijna 3 jaar ze pakt naast het Turks ook het Nederlands en Engels snel op. Turks wordt thuis als voertaal gebruikt. Als ouders spreken wij Turks met haar en ook haar opa en oma spreken Turks met haar. Verder zingen wij Nederlandse en Engelse liedjes en wordt er voornamelijk Nederlands voorgelezen. Mijn dochter weet dat er thuis Turks en buiten Nederlands wordt gesproken. Het voordeel van tweetalig opvoeden vind ik dat je heel snel andere klanken leert en een vergelijking leert maken tussen de talen. Nadelen zie ik eigenlijk niet. Vanuit de omgeving ervaar ik positieve reacties. Ik krijg te horen dat mijn kind straks drie talen vloeiend kan spreken. Ik stimuleer zeker andere ouders om hun kind tweetalig op te voeden. Consequent zijn is daarbij wel essentieel. Bij ons huis wordt er Algemeen Beschaafd Turks gesproken en er wordt opgelet dat Esil of alleen Turks of Nederlands spreekt en geen mix. We willen dat ze beide talen goed gebruikt.'

hello

Au pair

Ook een au pair kan een rol spelen in het tweetalig opvoeden van je kind. Hij of zij spreekt immers vaak alleen in de taal van herkomst of Engels.

Daphne Mollee is moeder van dochter Fe (4 jaar) en zoon Senn (7 jaar). Sinds een aantal jaar hebben ze een Engels sprekende au pair.

'Onze au pair komt uit de Filipijnen en spreekt Engels. Het eerste jaar reageerden onze kinderen soms gefrustreerd als ze iets niet konden uitleggen. Na een jaar hadden ze echter ontdekt dat als de au pair iets niets begrijpt ze dit ook met handen en voeten kunnen uitleggen. Ze worden creatief in communicatie en contact maken. Op vakanties is er daardoor ook geen sprake van een taalbarrière.

We merken dat de kinderen het Engels oppakken doordat ze makkelijk schakelen van het Engels naar het Nederlands. Hierdoor vragen we soms per ongeluk ook wel dingen in het Engels aan de kinderen. Dit merken ze niet eens meer. Ze kletsen gewoon in het Nederlands terug. Wij hebben thuis ook best veel Engelse kinderboeken en kijken niet naar de taal als we een leuk boek zien. Engels zal bij ons altijd blijven.

We hopen dat de scholen de Engelse les snel oppakken. Ik heb zelf in Amsterdam vanaf mijn 10e Engelse les gehad. Wat mij betreft doen ze dat al veel eerder.'

Engels op de basisschool

Op de meeste basisscholen wordt voor het eerst Engels gegeven in de bovenbouw, in groep zeven of groep acht. Maar hoe zou het niveau zijn als je al als peuter of als kleuter begon met het leren van een tweede taal? Gaat dit ten koste van de eigen taal of zijn er vooral voordelen aan verbonden? De afgelopen jaren is veel onderzoek gedaan naar het aanleren van een tweede taal.

Het aanleren van een tweede taal op jonge leeftijd heeft verschillende voordelen. Als jonge kinderen spelenderwijs in aanraking komen met een vreemde taal, hebben ze plezier in het leren van een nieuwe taal. Bij spelenderwijs leren, kun je denken aan het aanleren van de nieuwe taal middels spelletjes, liedjes en rollenspellen. Daarnaast hebben jonge kinderen geen moeite met het uitspreken van bepaalde klanken. De uitspraak van een vreemde taal pakken ze daardoor makkelijk over. De taalgebieden in de hersenen van peuters en kleuters worden daarbij extra gestimuleerd.

Een nadeel wat leerkrachten en ouders zouden kunnen bedenken is dat het aanleren van een tweede taal, ten kostte zou gaan van de Nederlandse taal. Echter, uit onderzoek naar de effectiviteit van vroeg vreemdetalenonderwijs (vvto) Engels en de invloed daarvan het op de Nederlandse taal, blijkt dat er geen nadelen zijn aan het aanleren van een tweede taal. Uit een onderzoek dat op verzoek van minister Marja Bijsterveldt eind 2009 is gestart, blijkt dat de kinderen die vvto hebben gehad, hoger scoren in het Engels dan de kinderen die geen vvto hebben gehad.

Daarnaast presteren deze kinderen wat betreft de Nederlandse woordenschat nog steeds goed.

Basisschool de Anne Frank in Apeldoorn geeft vanaf school jaar 2013-2014 Engelse les aan de onderbouw. Irma Assink is docente in de groepen 1 en 2.

'Sinds schooljaar 2013-2014 bieden wij Engelse les aan in de onderbouw. Wij spelen zo in op de taalgevoeligheid van kinderen door ze al vanaf hun vierde jaar de Engelse taal aan te bieden. Jonge kinderen pikken grammaticale structuren vanzelf op en hebben geen moeite met het uitspreken van bepaalde klanken. Ze zijn ook niet bang om fouten te maken bij het spreken. Bovendien krijgen ze niet alleen een grote vertrouwdheid met de vreemde taal maar ook een beter begrip in het algemeen. Kinderen die op jonge leeftijd al twee talen spreken zullen op latere leeftijd makkelijker meer talen kunnen leren. Uit onderzoek blijkt dat een kind dat op de basisschool al vroeg een vreemde taal heeft geleerd, een voorsprong heeft op kinderen die van een gewone basisschool afkomen.

De Engelse les geven wij in de onderbouw op een speelse manier in de vorm van bijvoorbeeld spelletjes, verhalen voorlezen en liedjes zingen, spullen meenemen van huis. Maar ook maken we van groep 1 t/m groep 8 gebruik van de methode 'take it easy'. In groep 3 wordt de intensiteit van het Engelstalige programma tijdelijk wat minder omdat de kinderen dan ook Nederlands leren lezen en schrijven. In groep 4, 5 en 6 neemt de intensiteit van het Engelstalige programma weer toe.

De groepen 7 en 8 hebben altijd al Engels op het programma staan, hier verbreedt alleen de inhoud van de lessen. Voorop staat dat Engels leren voor alle kinderen leuk blijft en dat er voldoende rekening gehouden wordt met de verschillen tussen leerlingen. De kinderen vinden de lessen fantastisch. Zij zijn erg enthousiast en pakken de taal verbazend snel op!

My name is Tom

Wat kun je doen als je een tweede taal niet vloeiend beheerst, je geen beschikking hebt over een au pair of een school hebt waar je kind op jonge leeftijd een andere taal eigen kan maken? Ik heb mij ondergedompeld in de methodes, boekjes en computerprogramma's die worden aangeboden. Samen met collega Jette Peuscher (kinder- en jeugdtherapeute) hebben we een methode gevonden die naar ons inzien goed aansluit bij de ontwikkeling van jonge kinderen: 'My name is Tom'. Tom is een handpop die alleen Engels spreekt. Samen met de therapeute die Nederlands spreekt, leert het kind spelenderwijs woorden en zinnen in het Engels. Middels kringgesprekken, knutselactiviteiten, liedjes en leuke opdrachten komen verschillende onderwerpen aan bod.

De methode van My name is Tom hebben wij uitgebreid met onze expertise als therapeut. Sociale vaardigheden en de sociaal emotionele ontwikkeling van kinderen komen daardoor ook ruimschoots aan bod. Je kunt hierbij denken aan het goed leren luisteren naar elkaar, elkaar laten uit praten en leren samen werken. In de lessen is er daarbij aandacht en ruimte voor de inbreng van het kind. Bij het onderwerp familie blijft het bijvoorbeeld niet bij het leren benoemen van woorden als grandfather en grandmother. Een kind wordt middels vragen uitgedaagd om bijvoorbeeld te vertellen wat voor leuke dingen hij zoal met zijn opa en oma doet.

Op deze manier stimuleer je een stukje sociale vaardigheden (leren luisteren, vergroten begripsvorming, zelfinitiatief leren tonen en eigen verhaal leren vertellen) in combinatie met het leren van het Engels. Je maakt de Engelse taal levendig door deze als onderdeel van de leefwereld van het kind te maken.

Professor dr. Janet van Hell is expert op het gebied van taalontwikkeling.

'Geef jonge kinderen een uurtje Engelse les in de week maar wel op een spelenderwijze manier, zoals Engelse liedjes zingen of kringgesprekken voeren. Vroeg met een taal beginnen geeft alleen maar voordelen. Engelse lessen gaan niet ten koste van de ontwikkeling van het Nederlands. Integendeel, uit onderzoek blijkt dat het leren van een vreemde taal naast de moedertaal gunstige effecten heeft op de werking van het kindere brein. Zo kunnen tweetalige kinderen beter dan eentalige hun aandacht selectief richten op belangrijke informatie, en minder belangrijke informatie negeren. Het kindere brein is een spons. Dat neemt heel gemakkelijk informatie op. Laten we daar gebruik van maken. De uitspraak wordt vlekkeloos, als de docent tenminste (bijna) een 'native speaker' is. Uitspraak is een kwestie van motoriek. Op jonge leeftijd is dat nog aan te leren. Maar er is volgens Van Hell – opgeleid als cognitief psycholoog – nóg een argument voor Engels bij jonge kinderen. Door jong een tweede taal te leren, raken kinderen meer bedreven in allerlei 'denktaken'. Tweetaligheid leidt tot een verbetering van de 'cognitieve vaardigheden' – de dingen die je met je verstand kunt doen, zoals onthouden en aandacht richten.'

De reacties van de kinderen op de Engelse lessen zijn zowel van ouders als kinderen positief. Zij ervaren het uur in de week in de praktijken in Heemskerk en Beverwijk als een klein feestje waarin ze de Engelse taal als vanzelf eigen maken.

Meer informatie over inhoud van de lessen, kosten en eventuele vergoedingen:
www.ireneheim.nl of 06 - 42236368